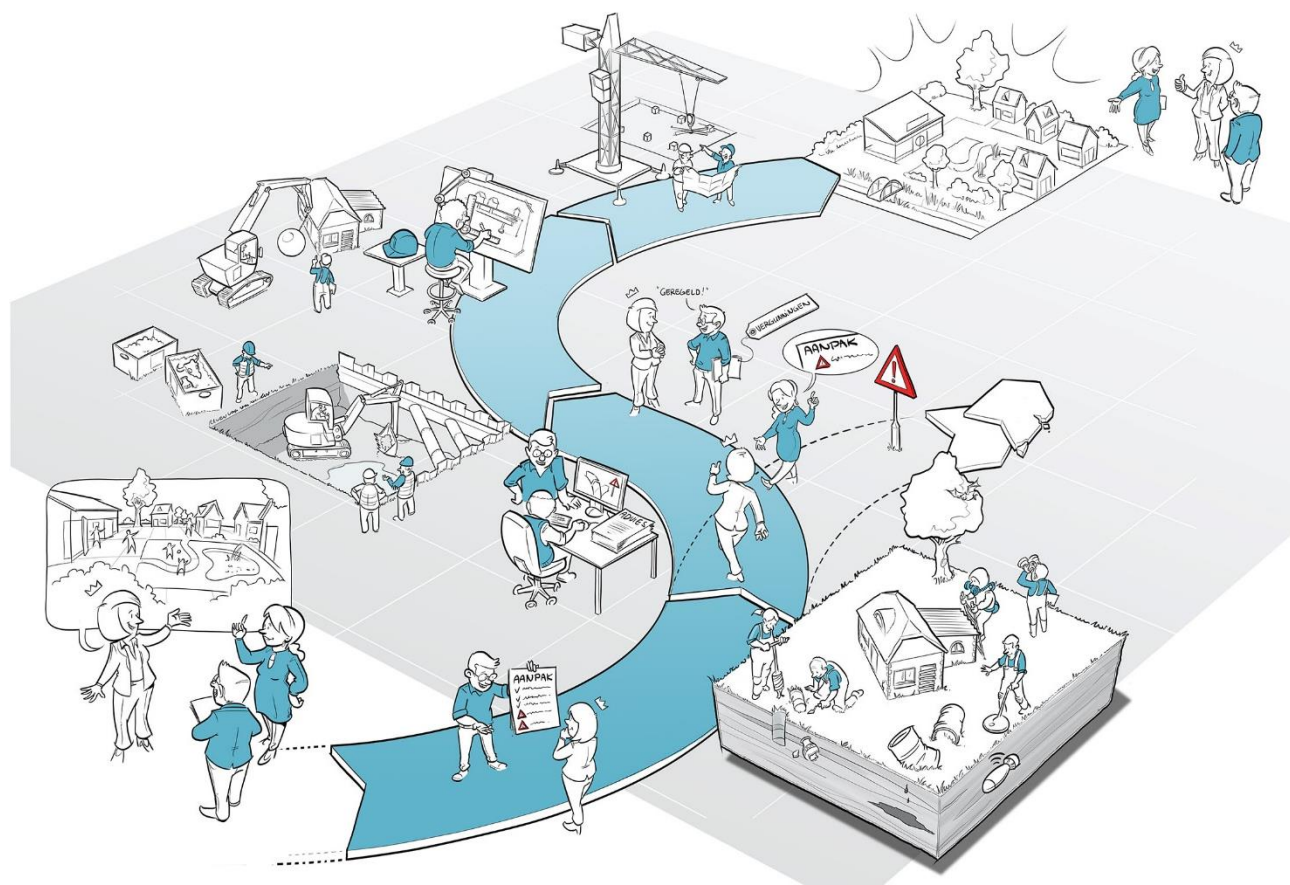

Quickscan Wet natuurbescherming in het kader van gewenste verdere ontwikkeling van Vlietland, Leidschendam-Voorburg

RAPPORT

Datum	:	22-9-20210
Kenmerk	:	R&O19102281/RSL/rap1
Auteur	:	Dhr. R.F.M. Sluijs
Vrijgave	:	Mevr. J. Weijers
Opdrachtgever	:	Rho Adviseurs B.V. Delftseplein 27b 3013 AA Rotterdam

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel van het onderzoek	3
1.3	Leeswijzer.....	3
2.	Opzet en uitvoering van het onderzoek	4
2.1	Bureaustudie.....	4
2.2	Veldonderzoek.....	4
2.3	Effectenbeoordeling	4
3.	Beschrijving van het plangebied.....	5
3.1	Ligging plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en omgeving.....	5
3.2	Algemene beschrijving van het plangebied	7
4.	Wettelijk kader.....	10
4.1	Wet natuurbescherming, onderdeel soorten	10
4.2	Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland	11
5.	Resultaten en effectenbeoordeling	12
5.1	Vleermuizen	12
5.2	Grondgebonden zoogdieren.....	14
5.3	Vaatplanten.....	15
5.4	Vogels.....	15
5.5	Amfibieën en reptielen.....	16
5.6	Vissen.....	17
5.7	Overige beschermde soorten	17
5.8	Bomen in het plangebied.....	18
6.	Effecten, verplichtingen en aanbevelingen.....	19
6.1	De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11	19
6.2	De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1	19
6.3	Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten	20
6.4	Aanbevelingen	20
7.	Literatuur en bronvermelding.....	23

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Rho adviseurs B.V. is een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd op onderstaande locatie. Aanleiding tot het uitvoeren van dit flora- en faunaonderzoek zijn de voorgenomen plannen tot de bouw van 222 grondgebonden recreatiewoningen en de realisatie van horeca met terrassen en recreatieve voorzieningen in het recreatiegebied de Vlietland te Leidschendam-Voorburg. In deze quickscan wordt ervan uitgegaan dat bomen gekapt kunnen worden, watergangen worden gegraven en bouwwerkzaamheden plaatsvinden.

Fig. 1: Kaart plangebied met recreatie en horeca (onderste deel) en verblijfsrecreatie (bovenste deel). De werkzaamheden aan de Rijnlandroute (noord en oost) zijn goed zichtbaar.

1.2 Doel van het onderzoek

Deze quickscan flora en fauna heeft ten doel de voorgenomen plannen te toetsen aan de huidige natuurwetgeving zodat duidelijk wordt welke maatregelen moeten worden getroffen om overtreding van deze wet te voorkomen. Het plangebied is onderzocht en beoordeeld op de aanwezigheid van en betekenis voor door de Wet natuurbescherming beschermde plant- en diersoorten. Indien overtreding niet kan worden vermeden, is in het onderhavige rapport aangegeven voor welke soorten en met welke onderbouwing ontheffing dient te worden aangevraagd. Indien aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, kan op basis van de quickscan een gedegen planning daarvan worden gemaakt.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de opzet van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op het plangebied. In hoofdstuk 4 is de reikwijdte en de doelstelling uit de Wet natuurbescherming beschreven. In hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken uit de resultaten van het bureauonderzoek en het veldbezoek, waarna in hoofdstuk 6 de conclusies zijn samengevat. Tot slot worden in §6.4 aanbevelingen gedaan om de ecologische structuur in het gebied te verbeteren en wordt in de bijlage een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd.

2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

Het onderhavige flora- en faunaonderzoek bestaat uit twee onderdelen, te weten: een bronnen- en literatuuronderzoek (bureaustudie) en een biotooptoets (veldbezoek). De biotooptoets is door een ecooloog uitgevoerd op 20 februari in de ochtend, bij windkracht 3/4, zwaar bewolkt weer met af en toe regen en circa 6°C.

2.1 Bureaustudie

Het bronnen- en literatuuronderzoek omvat een bureaustudie, waarbij kaarten zijn geraadpleegd (kenmerken van het landschap waarin het plangebied zich bevindt) en de reeds bekende verspreidingsgegevens van voorkomende beschermde soorten in de regio zijn geraadpleegd. In het bronnen- en literatuuronderzoek zijn het plangebied en het omliggende gebied in een straal van ongeveer 1,5 kilometer onderzocht.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. Een overzicht van de gebruikte literatuur is opgenomen in de literatuurlijst, die is opgenomen in de bijlage van deze briefrapportage.

2.2 Veldonderzoek

Naast een bureaustudie is een biotooptoets uitgevoerd. Dit betreft een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld. Op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachttactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch mogelijk kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied.

2.3 Effectenbeoordeling

Op basis van de veldkenmerken van het plangebied en de verspreiding van beschermde soorten, is beoordeeld voor welke beschermde soorten het plangebied van betekenis kan zijn. Bij deze toetsing is alleen gekeken naar de beschermde soorten uit de Wet Natuurbescherming. Deze soorten hebben een Nederlandse of Europese bescherming en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Wanneer effecten optreden of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Algemene soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals weergegeven in artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Wel geldt de zorgplicht ex artikel 1.11.

3. Beschrijving van het plangebied

3.1 Ligging plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en omgeving

Het plangebied ligt aan de noordoostkant in recreatiegebied de Vlietland. Direct ten noorden en oosten wordt aan de aanleg van de Rijnlandroute gewerkt. Zuidelijk grenst het gebied aan een meer en westelijk aan een jachthaven. De Vlietland ligt nabij Leidschendam-Voorburg en tussen Den Haag en Leiden langs de A4.

Op de onderstaande kaart is te zien dat het plangebied geen deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland of ander beschermd gebied, zoals Natura 2000, strategische reservering natuur en belangrijk weidevogelgebied.

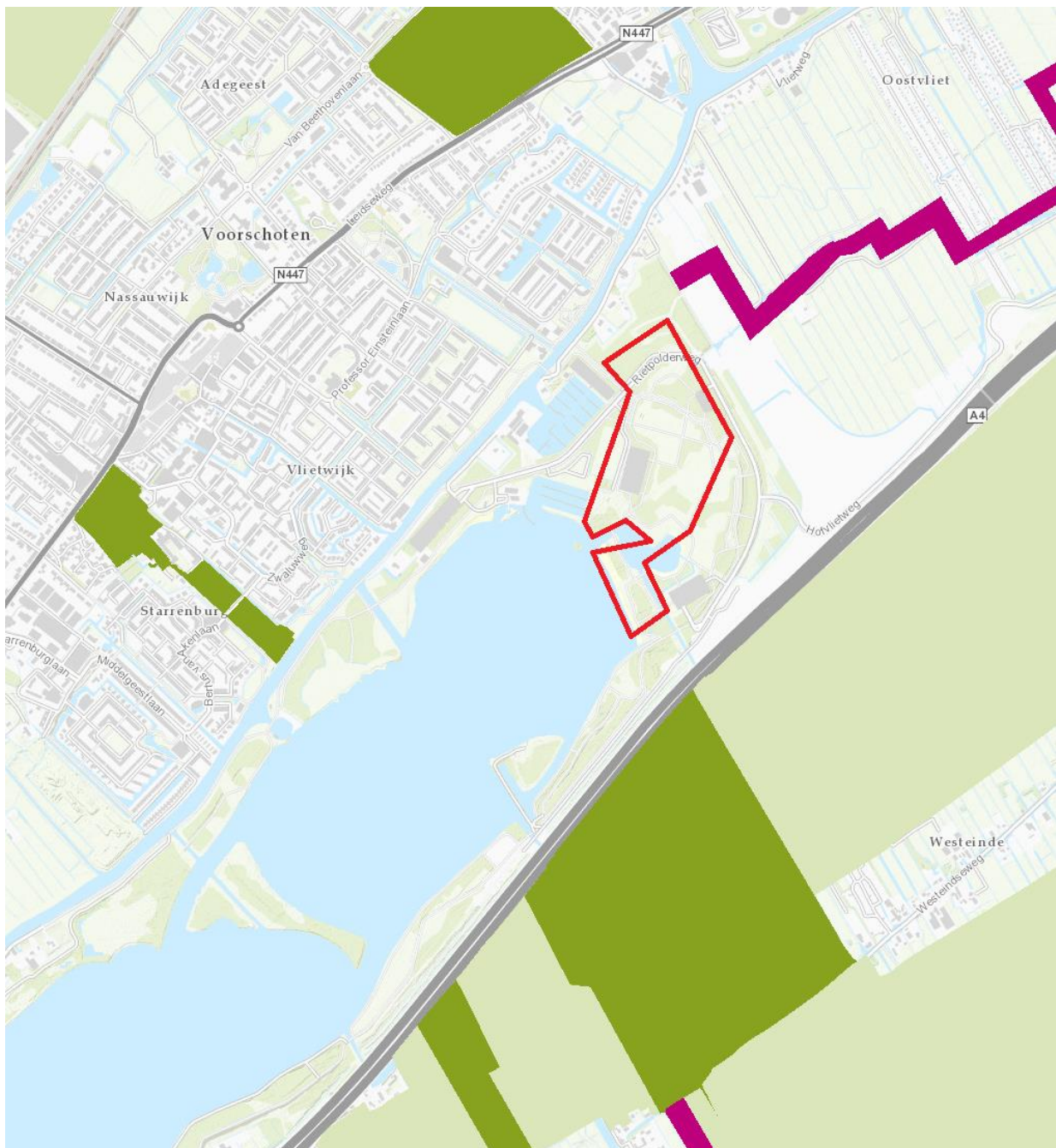

Fig. 3: Ligging en globale afkadering plangebied (rode kader) ten opzichte van NNN (groen en roze) en belangrijk weidevogelgebied (lichtgroen). Bron: Provincie Zuid-Holland

Binnen een straal van 10 kilometer liggen de volgende Natura 2000-gebieden:

De Wilck – 4,6km	status stikstofgevoeligheid	<i>niet gevoelig</i>
Meijendel & Berkheide – 5,8km	status stikstofgevoeligheid	<i>gevoelig tot zeer gevoelig</i>

Fig. 4: Ligging en globale afkadering plangebied (rode kader) ten opzichte van stedelijke omgeving en (niet-)stikstofgevoelig Natura2000 gebieden. Bron: Calculator Aerius

Het gebied de Wilck is niet gevoelig voor vermesting of verzuring door stikstofdepositie uit de lucht. Er wordt hierdoor geen significant effect op dit gebied wordt verwacht.

3.2 Algemene beschrijving van het plangebied

Het gebied bestaat voornamelijk uit regelmatig gemaaid grasland met bospercelen. De bospercelen bestaan voornamelijk uit populier, wilg en esdoorn. Enkele vakken hebben een onderbeplanting met veldesdoorn en meidoorn. Staatsbosbeheer is bezig met snoei en kap van bomen die in slechte staat zijn. Op onderstaande kaart zijn de bospercelen genummerd, de tabel op de volgende pagina geeft aan welke bomen daar voornamelijk in staan. Enkele percelen nabij het water hebben een ondergroei met riet en braam. Verder zijn in het gebied twee grote parkeerplaatsen (vakken 10g en 10f en het gebied tussen 14g en 14k). Twee greppels nabij 9d voeren het water af. Het water wordt voornamelijk afgevoerd door het drainage systeem dat in deze grond is aangebracht en via buizen in de lager gelegen sloten aan de randen komt.

Fig. 5: Het plangebied (globale afkadering) opgedeeld in diverse (bos)percelen. Bron: Staatsbosbeheer

Overzicht werkzaamheden boomveiligheidsschap Vlietland winter februari 2020				
Bosvak (nr.)	Maatregel	Aantal bomen	Gebrek	Opmerkingen
8B	Snoeien	23	Dood hout	Vak met voornamelijk populier en wilg
8C	Snoeien	16	Dood hout	
	Vellen	1		Vak met voornamelijk populier en wilg
9D	Snoeien	12	Dood hout	Vak met voornamelijk populier en esdoorn
	Vellen	1		
10F	Snoeien	23	Dood hout	Vak met voornamelijk populier en onderbeplanting veldesdoorn
10G	Snoeien	26	Dood hout	Vak op en rondom parkeerplaats Weegbree
	Vellen	10	Rotting stamvoet	
10J	Snoeien	7	Dood hout	Vak met voornamelijk populier en onderbeplanting veldesdoorn
	Toppen	3	Gebrek in kroon	
	Vellen	3	Plakoksels	
10K	Snoeien	11	Dood hout	Vak met 10 populieren, essen en gewone esdoorn
	Toppen	1	Kroonschade	
	Vellen	7	Plakoksels, Essentaksterfte	
10I	Snoeien	17	Dood hout en 2 lengte scheuten	Vak met voornamelijk populier met onderbeplanting veldesdoorn en meidoorn
	Toppen	2	Gebrek in kroon en plakoksel	
	Vellen	9	Plakoksel	
14A	Snoeien	13	Dood hout en lengte scheuten	Vak met voornamelijk populier met onderbeplanting veldesdoorn en meidoorn
	Vellen	1	Plakoksel	

Tabel 1: Tabel behorende bij voorgaande afbeelding. Bron: Staatsbosbeheer

Fig. 6: Foto-impressie plangebied.

4. Wettelijk kader

4.1 Wet natuurbescherming, onderdeel soorten

Voor soortenbescherming geldt voor deze wet dat deze gericht is op het bereiken of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. De wet maakt hiervoor een programmatische aanpak mogelijk. Binnen deze wet wordt de soortbescherming opgedeeld in drie categorieën:

1. De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (art. 3.1 – 3.4).
2. De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV, V) en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5 - 3.9).
3. De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 - 3.11). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Verbodsbepalingen: Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Uitbreiding verbodsbepalingen en mogelijkheid tot ontheffing of vrijstelling: Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. t/m h. (niet van toepassing, zie wettekst).
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4.2 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

Artikel 8.1 vrijstelling ten behoeve van bestendig beheer of onderhoud en de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

1. De verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van:

a. de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
(b,c,d niet van toepassing, zie wettekst)

2. De vrijstellingen, bedoeld in het eerste lid, gelden ten aanzien van de in bijlage 6 genoemde andere beschermde soorten: Aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, hermelijn, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat.

Bovenstaande soorten zijn derhalve niet beschermd bij de voorgenomen werkzaamheden, wel geldt de zorgplicht.

5. Resultaten en effectenbeoordeling

In 2013 is ten behoeve van de aanleg van de Rijnland route het plangebied en de omgeving daarvan eerder onderzocht. Onderstaande afbeelding en tabel geven de onderzoeksresultaten weer.

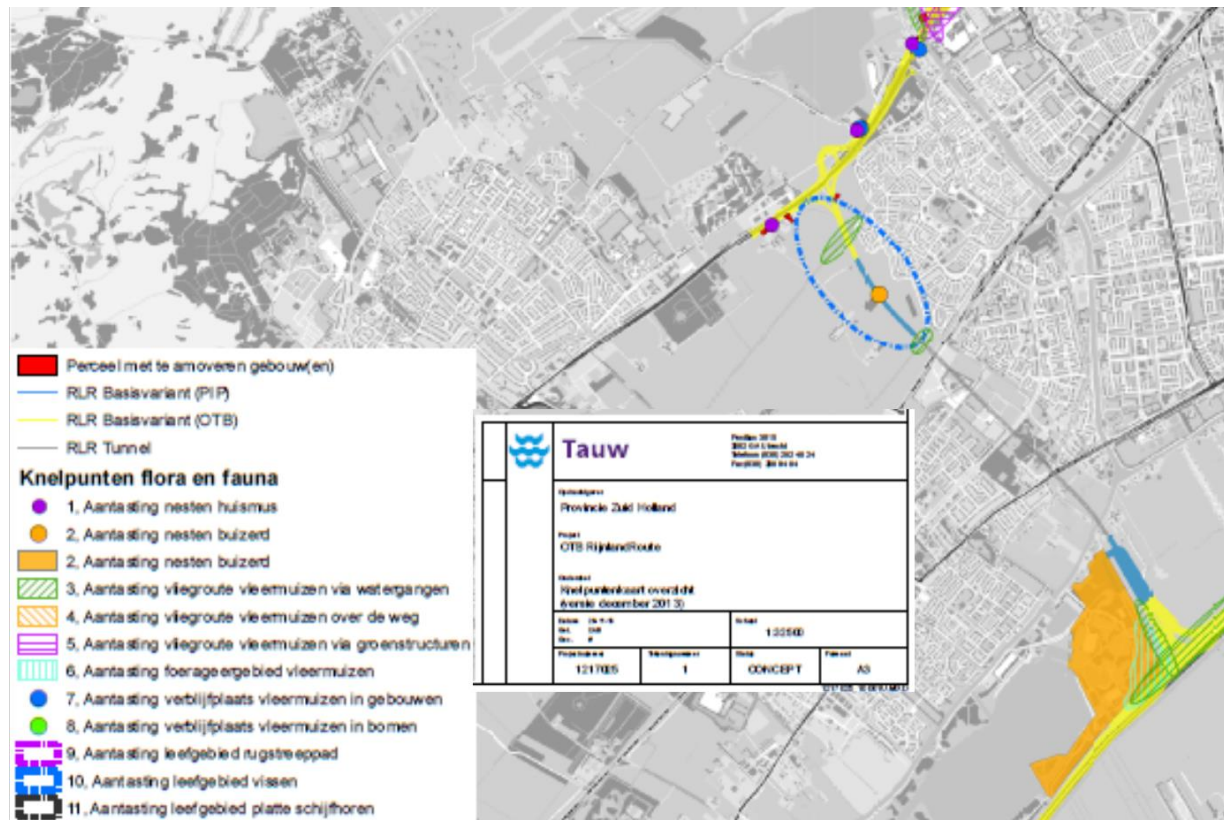

Fig. 7: Natuurtoets O-PIP en OTB's A4 en A44 RijnlandRoute. Bron: Tauw 2013

In het kort was destijds in het huidige plangebied (oranje vlak rechtsonder op bovenstaande afbeelding) sprake van aantasting van nesten van de buizerd en aantasting van foerageergebied van vleermuizen. Die natuurtoets was opgesteld voor werkzaamheden naast het plangebied en ten tijde van de Flora- en faunawet. Het navolgende gaat in op de huidige situatie in het plangebied.

5.1 Vleermuizen

Resultaten bureauonderzoek

In het plangebied en binnen de versturende invloedssfeer van de werkzaamheden staan geen gebouwen. Nadelige effecten op kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten vleermuizen kunnen daarom worden uitgesloten.

Bomen van voldoende grootte zijn in het plangebied aanwezig, waardoor de aanwezigheid van boombewonende soorten kan worden verwacht. De ruige dwergvleermuis en de watervleermuis zijn boombewonende soorten die volgens verspreidingsgegevens kunnen voorkomen. Zomerverblijven bevinden zich vaak in (oude) bomen met holten. Gewone dwergvleermuis kan holten gebruiken als paarverblijf. Ruige dwergvleermuis en watervleermuis gebruiken als winterverblijfplaats ondergrondse objecten, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders. Bij uitzondering wordt ruige dwergvleermuis ook in de winter ook in boomholten aangetroffen. De kans dat vleermuizen in bomen in het plangebied overwinteren is daarom nihil.

De bomen in het plangebied en de bomen die vallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden moeten worden onderzocht op holtes die voor vleermuizen geschikt zijn om in te verblijven, zoals ingerotte boomdelen, ingescheurde takken en loshangend schors.

Resultaten veldbezoek

Alleen in bomen met spechtengaten zijn holtes aangetroffen. Dit betreffen alle dode (gedeeltes van) bomen die nog door spechten worden gebruikt. Relatief vaak door vleermuizen gebruikte holten zijn oude spechtengaten. Spechten hakken eerst een ondiep gat, de initiatie holte. Mogelijk doen zij dit om het hout en/of de reactie van de boom te testen. Als het hout zich gemakkelijk laat bewerken en het een klimaatgunstige plek is, wordt er een broedholte uitgehakt. Bomen met een te geringe omtrek (<45 cm diameter op borsthoogte) zijn voor spechten ongeschikt. Hardhout bomen jonger dan 60 jaar en zachthout bomen jonger dan 30 jaar zijn hiervoor in de regel ongeschikt. Zo'n uitgehakte broedholte heet een primaire holte en wordt maar zelden door vleermuizen gebruikt. Pas na verloop van tien tot dertig jaar ontstaat er boven de oorspronkelijke holte een verhoging. Dit is het gevolg van het vergaan van het kernhout door schimmels en het wegvreten ervan door insecten. Zo'n holte boven de toegangsoopening heet een secundaire holte. De bomen en dode gedeeltes van bomen waar spechtengaten in zitten hebben alle een diameter van minder dan 45cm. Hierdoor is het uitgesloten dat vleermuizen van deze gaten gebruik maken.

Fig. 8: Het overgrote deel van de bomen in het plangebied is van een afmeting minder dan 45cm diameter.

De scheuren die zijn aangetroffen in bomen die in slechte staat van onderhoud verkeren zijn alle aan de bovenzijde open, waardoor water naar binnen kan. Het overgrote deel van de bomen in het plangebied is te klein qua omvang om holtes te hebben. De grotere bomen, zoals enkele populieren en wilgen, hebben geen geschikte openingen of holtes.

De bospercelen vormen geen lijnvormig element. Als foerageergebied heeft het plangebied wel een functie. De afwisseling van bospercelen met grasland en de ligging aan het meer maken het een goede combinatie voor foerageergebied. Bovendien is geen verlichting aanwezig in het plangebied.

Conclusie vleermuizen

In de bomen in het plangebied zijn geen voor vleermuizen geschikte invliegopeningen gevonden. De spechtengaten zijn nog in gebruik door grote bonte specht en hebben nog geen secundaire holtes. In de afgebroken of gescheurde takken loopt water, waardoor deze niet geschikt zijn.

De bomen maken geen deel uit van een lijnelement. Hierdoor is het plangebied geen onderdeel van een vaste vliegroute van vleermuizen. Het plangebied vormt waarschijnlijk wel foerageergebied voor vleermuizen. Het is nog niet concreet hoeveel bomen er gekapt gaan worden en daarmee is het niet mogelijk te bepalen wat het negatieve effect gaat zijn op het foerageergebied. Uit nader onderzoek naar de foerageerfunctie van het plangebied op vleermuizen moet blijken of het kappen van de bomen ontheffingsplichtig is.

Op dit moment is geen verlichting in het plangebied aanwezig. In de gebruiksfase zal wel verlichting aanwezig zijn, mogelijk van straatverlichting en sowieso van (buiten)verlichting in de recreatiewoningen en de horeca. Een beperkte mate van verlichting kan voor foeragerende gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen geen kwaad, maar omdat nog niet bekend is hoeveel verlichting er zal komen en welk type verlichting gebruikt zal worden is het negatieve effect op deze soorten niet te bepalen. Nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis is noodzakelijk. De watervleermuis is een soort die zeer verlichtingsschuw is, ook bij het foerageren. De watervleermuis heeft geen verblijfplaatsen in het plangebied, maar foerageert boven water. Het is niet uitgesloten dat door de bouw van de recreatiewoningen en de mogelijke uitstraling van verlichting op het water, een negatief effect ontstaat op het foerageergebied van de watervleermuis. Het gedeelte van het foerageergebied wat mogelijk minder geschikt wordt of verloren gaat is echter niet essentieel gezien het oppervlakte aan water wat beschikbaar blijft voor de watervleermuis.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten bureauonderzoek

Volgens verspreidingsgegevens en eerder onderzoek komen geen soorten beschermde zoogdieren voor. Boommarter en eekhoorn komen op ruime afstand van het plangebied voor in de bosrijke binnenduinen van Meijendel/Berkheide. Beiden hebben een flink areaal bos nodig, wat in het plangebied wel aanwezig is. Vanwege de afstand tot het plangebied en barrières als de N44 en de Vliet worden beide soorten echter niet verwacht in het plangebied.

Waterspitsmuis of andere beschermde zoogdieren, die horen bij weide en sloten biotoop dat oostelijk van de A4 ligt, komen volgens verspreidingsgegevens niet voor.

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. De waterspitsmuis komt alleen daar voor waar bodembedekkende vegetatie aanwezig is en waar binnen een straal van 500 meter water is te vinden.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) beschermde zoogdieren waargenomen. Voor boommarter ontbreken holtes als verblijfplaats. Nesten van eekhoorns, die ook wel oude eksternesten kunnen gebruiken), zijn niet gevonden. Voor waterspitsmuis is het biotoop in het plangebied ongeschikt, omdat het enige water, de greppels, geen goede onderwaterbegroeiing heeft en ruige oevervegetatie ontbreekt. Verblijfplaatsen van andere beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet waargenomen. Ten tijde van de quickscan was het rustig in het gebied, met slechts enkele wandelaars en honden. Bij mooie dagen is het zeer druk (er komen per jaar meer dan een miljoen recreanten naar het gebied), met veel verstoring tot gevolg. Voor niet beschermde soorten als mol, haas, egel en verschillende soorten muizen is het plangebied wel geschikt.

Conclusie grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten zoogdieren aangetroffen. Er zijn geen verblijfplaatsen gevonden. Het plangebied biedt daarom en vanwege de recreatiedruk geen geschikt biotoop voor beschermde zoogdieren. Vervolgstappen of nader onderzoek naar deze soortgroep is niet noodzakelijk. Voor aanwezige algemene zoogdieren geldt de zorgplicht (zie §6.1).

5.3 Vaatplanten

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van verspreidingsgegevens kan de aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

Beschermde vaatplanten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Geconstateerd is dat het biotoop, dat voornamelijk bestaat uit gemaaid grasland en kleine bospercelen met een ondergroei braam en ruigtekruiden, hiervoor ongeschikt is.

Conclusie vaatplanten

Geconcludeerd kan worden dat de aanwezige vaatplanten geen beschermde status hebben en ontwikkelingen niet in de weg staan.

5.4 Vogels

Resultaten bureauonderzoek

In de verspreidingsgegevens worden over de afgelopen drie jaar meerdere vogelsoorten genoemd. Bebouwing is afwezig in het plangebied en binnen de versturende invloedssfeer van de werkzaamheden. Gebouwbewonende soorten, waarvan het nest jaarrond is beschermd, ondervinden geen verstoring van de werkzaamheden. Nesten van roofvogels of uilen zijn mogelijk wel aanwezig. Nesten van grote bonte spechten, ekster, en zwarte kraai zijn niet standaard het gehele jaar beschermd. Nader onderzoek kan nodig zijn, omdat de nesten wel jaarrond bescherming genieten als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn twee door de percelen vliegende haviken waargenomen. De horst van de havik is niet in het plangebied of binnen de versturende invloedssfeer van de werkzaamheden daarvan gevonden. In meerdere bomen zijn spechtengaten aanwezig, deze zijn door Staatsbosbeheer gemarkeerd. Grote bonte specht is ook waargenomen. Op ongeveer 30 meter van het plangebied is een (oud) eksternest aanwezig. Andere jaarrond beschermde nesten zijn niet gevonden. Paartjes van merel, winterkoning, roodborst, koolmees en vink zijn waargenomen. Zanglijster en heggemus zijn ook gehoord. Naast deze soorten is het plangebied geschikt broedgebied voor andere vogels waarvan het nest niet jaarrond beschermd is.

Conclusie vogels

Het plangebied heeft geen functie voor broedvogels waarvan het nest jaarrond beschermd is. Geadviseerd wordt de bomen met spechtengaten te behouden, zodat de nesten van grote bonte specht niet verloren gaan. Indien deze toch gekapt worden, dan kunnen in de directe omgeving spechtenkasten worden opgehangen. Dit is geen verplichting die voortvloeit uit de Wet natuurbescherming, maar biedt voor het behoud van de biodiversiteit in het plangebied wel een meerwaarde. Het plangebied heeft wel een functie voor algemene broedvogels vanwege het aanwezige groen.

De Wet natuurbescherming biedt bescherming aan alle in gebruik zijnde nesten en rustplaatsen van vogels. De nestbescherming geldt voor alle soorten gedurende het broedseizoen en voor een beperkt aantal soorten jaarrond. Iedere vogel is tijdens het broeden beschermd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode, globaal wordt uitgegaan van half maart tot half augustus.

Geadviseerd wordt om voor het broedseizoen de werkzaamheden aan te vangen en met continue (weekenden uitgezonderd) verstoring door te werken in het broedseizoen, zodat vogels niet tot broeden komen. Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

5.5 Amfibieën en reptielen

Resultaten bureauonderzoek

Wat betreft beschermde amfibieën komt in de omgeving van het plangebied alleen de rugstreeppad voor. De ringslang (*Natrix natrix*) komt op meer dan 5km ten oosten voor en zandhagedis (*Lacerta agilis*) komt dichtstbijzijnd alleen in de duinstreek voor. Beide soorten komen volgens verspreidingsgegevens niet in het plangebied voor en worden daar vanwege barrières tussen de natuurlijke habitat in plassen en duinen en het plangebied ook niet verwacht.

De Rugstreeppad (*Bufo calamita*) is warmteminnend en komt daarom vooral voor in gebieden waarvan de bodem vaak sterk opwarmt en waarin ze kunnen graven. De rugstreeppad is vooral een soort van terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. Braakliggende bouwterreinen, groeven en zand- en kleiafgravingen, (rivier)duinen en uiterwaarden vormen een ideaal leefgebied voor de rugstreeppad. Vaak is er een goed vergraafbare bodem aanwezig en is bouw materiaal om onder te schuilen een voorwaarde. Water dat snel opwarmt moet eveneens in de buurt zijn.

Een leefgebied voor ringslangen moet aan ten minste drie functies voldoen: ringslangen moeten er kunnen overwinteren, foerageren en eieren uit laten komen. De plekken waar dat gebeurt, moeten met elkaar verbonden zijn door een netwerk van geschikte trekwegen.

Als winterverblijf kunnen in aanmerking komen: 1. hopen en gangen zoals holtes tussen boomwortels, onder boomstammen, houtstapels, onder vloeren en in kelders; 2. plantenmateriaal zoals composthopen, bladhopen, hooibergen, hooiopslag in schuren; 3. holtes of spleten tussen rotswanden. In Nederland kunnen dat basalttaluds zijn, oude muren, puinhopen en bunkers.

De eisen die aan een jachtgebied gesteld worden zijn, behalve dat het (voorkeurs)voedsel aanwezig is, schuilplaatsgelegenheid, weinig wind en expositie naar zuid, zuidoost of zuidwest. Uit waarnemingen blijken sloten bekende jachtterreinen te kunnen vormen. De sloten moeten bij voorkeur een rijke vegetatie en kikker- en salamanderfauna hebben. De oevervegetatie moet goed ontwikkeld zijn, hoge bomen die in de oever staan met dikke wortels kunnen ringslangen gelegenheid geven om te zonnen en te schuilen.

Broedplaatsen worden gevormd door afvalhopen (blad, mos, takken, stro, zaagsel en hooi), kuilen met plantaardig materiaal, dood hout, schors, mosplakaten.

De zandhagedis prefereert halfopen zandige situaties met enige vorm van dekking. Voor het leggen van eieren kiezen de vrouwtjes zonnige, onbegroeide zandige plekken. De eitjes worden op 5 tot 20 cm diepte ingegraven. De warmte van de zon zorgt dan voor verdere ontwikkeling van de eieren.

Resultaten veldbezoek

In het plangebied zijn twee kleine greppels aanwezig, die waarschijnlijk in drogere tijden geen water meer zullen bevatten. Dit geldt ook voor de hoeveelheid water die staat onder de bomen van percelen 8b en 8c. Door de hevige regenval in de winter van 2020 staan op meerdere plaatsen plassen in het plangebied.

Het landbiotoop bestaat uit gemaaid grasland zonder los zand en is voor rugstreeppadden ongeschikt. Voor ringslang zijn nergens in het plangebied goede schuilmogelijkheden gevonden. De oevervegetatie van de greppels is in het plangebied vanwege het maaien niet aanwezig of niet goed ontwikkeld. Broedplaatsen zijn evenmin aanwezig.

De aanwezigheid van de rugstreeppad in het water kan op basis van waterbiotoop in de zomer eveneens worden uitgesloten. Het is onaannemelijk dat de plassen onder de bomen in periode van voortplanting van de rugstreeppad nog aanwezig zijn.

Voor zandhagedis zijn geen zandige vlaktes of hellingen aanwezig.

Conclusie amfibieën en reptielen

De aanwezigheid van zandhagedis, ringslang en rugstreeppad kunnen op basis van biotoop worden uitgesloten. Tijdens de werkzaamheden is de kans aanwezig dat rugstreeppad zich op het bouwterrein ingraaft. Ze kunnen op grote afstand vers vergraven zand ruiken en indien een paar pallets of stenen op losse grond liggen, zullen ze zich daaronder ingraven. Er zijn echter geen waarnemingen van de rugstreeppad bekend binnen een straal van een kilometer van het plangebied. Tevens zijn er barrières aanwezig die onoverbrugbaar zijn voor de soort, zoals de A4, de Vliet en de N44.

Nader onderzoek of maatregelen naar de soortgroep amfibieën en reptielen zijn niet noodzakelijk. Wel geldt de zorgplicht voor algemene soorten.

5.6 Vissen

Resultaten bureauonderzoek

De volgende vissen zijn in Nederland beschermd: beekdonderpad, beekprik, elrits, Europese rivierkreeft, gestippelde alver, grote modderkruiper en kwabaal. Op basis van verspreidingsgegevens uit de NDFF kan aanwezigheid van deze soorten in het plangebied worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

In het plangebied zijn twee greppels met slechte tot geen onderwaterbegroeiing. Het biotoop is voor beschermde vissoorten niet geschikt.

Conclusie vissen

Met beschermde vissen hoeft geen rekening gehouden te worden. Voor algemene soorten geldt: Werkzaamheden in de watergangen dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden in de maanden september en oktober (na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën). Werkzaamheden in watergangen kunnen alleen plaatsvinden als zowel de watertemperatuur als de luchttemperatuur boven het vriespunt en beneden de 25 °C liggen en wanneer er geen sprake is van ijsvorming.

Bagger dat vrijkomt tijdens werkzaamheden dient gecontroleerd te worden op aanwezigheid van dieren (amfibieën en vissen). Indien dieren worden aangetroffen, dienen de soorten teruggeplaatst te worden in een geschikt leefgebied in de nabije omgeving, waar geen werkzaamheden zullen plaatsvinden.

5.7 Overige beschermde soorten

Resultaten bureauonderzoek

De verschillende soorten libellen, vlinders, insecten en andere ongewervelden die vermeld worden in de Wet natuurbescherming zijn aanwezig in een ander verspreidingsgebied en biotoop dan het plangebied. Meldingen van deze soorten in het plangebied zijn er niet, het verspreidingsgebied ligt buiten het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het biotoop ongeschikt is voor beschermde soorten libellen en vlinders, vanwege het ontbreken van poeltjes of specifieke waardplanten.

Conclusie overige beschermde soorten

Met beschermde ongewervelde diersoorten hoeft op grond van biotoop, platte schijfhoren, en verspreidingsgegevens, overige soorten, geen rekening gehouden te worden.

5.8 Bomen in het plangebied

De bomen in het plangebied vallen buiten de bebouwde kom van gemeente Leidschendam-Voorburg en vallen daarmee onder de bescherming van hoofdstuk 3 Houtopstanden van de Wet natuurbescherming. Een houtopstand is een: zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Indien een houtopstand van meer dan 1000m² wordt gekapt is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

6. Effecten, verplichtingen en aanbevelingen

Uit bureaustudie en biotooptoets is naar voren gekomen dat het mogelijk is dat met de plannen essentieel foerageergebied van vleermuizen wordt aangetast. Nader onderzoek naar foerageergebied van vleermuizen is noodzakelijk.

Eveneens dient rekening gehouden te worden met verstoring van broedvogels in het broedseizoen.

De zorgplicht van de Wet natuurbescherming is altijd van toepassing. Hieronder wordt geadviseerd hoe aan deze zorgplicht invulling kan worden gegeven.

6.1 De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Zodra een in het wild levend dier wordt aangetroffen tijdens de werkzaamheden kan deze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikte habitat in de nabijheid van het plangebied.

6.2 De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

6.3 Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten

Soort(groep)	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Geen verblijfplaatsen aanwezig. Geen lijnelement aanwezig. Het plangebied vormt mogelijk essentiële foerageergebied voor vleermuizen. Nader onderzoek moet dit uitwijzen
Grondgebonden zoogdieren	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vogels	Nee*	Nee	Nee	Wanneer in het broedseizoen wordt begonnen met de werkzaamheden dient door een deskundig ecooloog een broedvogelcheck te worden uitgevoerd.
Amfibieën en reptielen	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vaatplanten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vissen	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Overige soorten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Bomen	Mogelijk	Nee	Mogelijk	Bij kap van meer dan 1000m ² bosperceel is een ontheffing noodzakelijk.

Geadviseerd wordt om de onderzoeksresultaten voor te leggen aan het bevoegd gezag om na te gaan of zij kunnen instemmen met de onderzoeksresultaten en bovengenoemde conclusies.

6.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen nieuwbouw de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

- Creëer insectenhôtels. Deze kunnen worden geplaatst aan de randen van het plangebied.

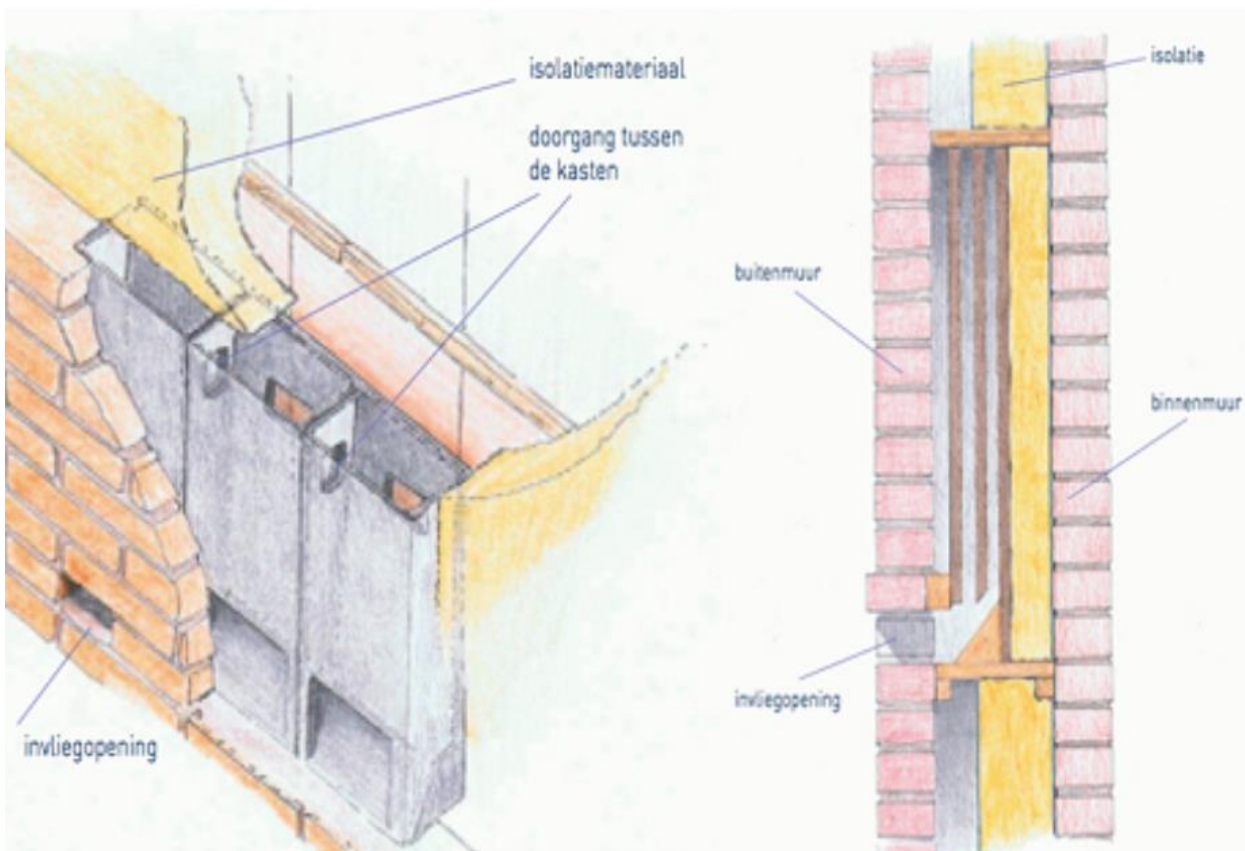

Voorbeelden van insectenhôtels.

- Het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten. Een haag van meidoorn, lijsterbes en liguster langs de rand van het plangebied zorgt voor schuil- en foeragemogelijkheden voor vele soorten dieren.

- Voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuwbouw. Eveneens kunnen vleermuisstenen worden ingemetseld (foto links boven).

Zie literatuurlijst voor vermelding naar brochure vleermuisvriendelijk bouwen.

Vrijwel onzichtbare inbouw van vleermuisstenen en technische informatie over de plaatsing daarvan.

- er kunnen neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismussen en gierzwaluwen (zie onderstaande foto's). Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden.

- Huismussen hebben schuilplaatsen in de directe omgeving van het nest nodig. Hiervoor kunnen bomen en/of struiken worden aangeplant. Een kleine plaats waar een zandbad genomen kan worden door de huismus moet ook aanwezig zijn.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

<https://www.checklistgroenbouwen.nl/>

7. Literatuur en bronvermelding

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Limpens e.a. KNNV 1997

Bats of Britain and Europe, C. Dietz en A. Kiefer, Bloomsbury 2016

www.vleermuis.net, voor up-to-date kennis van vleermuizen

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Kennisdocument Watervleermuis, *Myotis daubentonii*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(Redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland

Kennisdocument Rugstreeppad, *Bufo calamita*, Versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Stichting RAVON: www.ravon.nl

Nederlandse Oecologische Flora. Wilde planten en hun relaties. Weeda e.a. 1985-1994

Verspreidingsatlas planten. 13 mei 2014, <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

SOVON Vogelonderzoek Nederland: www.sovon.nl

Vereniging Vogelbescherming: www.vogelbescherming.nl

Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, Zoogdiervereniging 2016, S. Broekhuizen et al.

Nationale databank flora en fauna: www.telmee.nl

Natuurtoets O-PIP en OTB's A4 en A44 RijnlandRoute, 21 maart 2014, Tauw